

Gyermekek, asszonyok, aggok úgy a szuronytámadásban, valamint a lőfegyver alkalmazásakor lehetőleg kimélandók.

Ha kivételesen annak elkerülhetlen szüksége állana be, hogy a csendőrség visszavonuljon, a mi mindenkor fölötte aggályos, akkor ez csatározó módon és jól irányított egyes lövéseknek az előrenyomuló néptömeg elleni folytatólagos megtétele mellett, történjék.

Különben pedig és nevezetesen akkor, ha a csendőrség zavargások alkalmával közigazgatási tisztviselőnek vezetése, vagy tisztnek vezénylete alatt lép fel, a m. kir. honvédségi »Szolgálati szabályzat« I. részének 72. §-a szerint kell eljárnia.

III. FEJEZET.

A fogoly-örkiséret, fogoly-örizet és toloncz-kiséret szabályozása.

Fogoly- és fegyencz-örkiséret, az átvételnél való eljárás.

69. §.

A csendőrség felhívásra vagy megkeresésre foglyok, rabok, fegyenczek vagy máskülönben közveszélyes személyek örkiséretére is köteles. Ily esetben azon átveendő egyének, kik különösen veszélyesek vagy a kikre nézve fokozott elővigyázat szükséges, az átvevő csendőrnek az átadó hatóság által külön megjelölendők.

A csendőr a kísérendő foglyot az átvételkor *megmotozni* és a felől meggyőződni tartozik, vajjon nincsenek-e szökés elősegítésére szolgálható eszközök, vagy fegyverül használható tárgyak birtokában.

Nőszemélyeknél az ilyen motozás, a mennyire lehetséges, megbízható nőszemélyek által végeztetendő.

A fogolynak pénze vagy más értéktárgya a hatóság által a csendőrnek elismervény mellett adandó át.

Végül a csendőr a foglyok átvételénél arra is tartozik figyelemmel lenni, vajjon élelemmel és az évszaknak megfelelő ruházattal el vannak-e kellőképpen látva? és ha gyalog kísérendők, menetképesek-e? Ez irányokban észlelt hiányosságokra pedig a csendőr a hatóság főnökét vagy helyettesét figyelmeztetni, illetve tőle megfelelő orvoslást kérni köteleles.

Az, vajjon a szállítás vasuton, bajón, kocsin vagy gyalog történjék-e sohasem tehető az őrkisérendő fogoly akaratától függővé, hanem azt mindig az átadó hatóság határozza meg.

Az őrkiséret az átadó hatóság részéről kíséreléssel és, ha az őrkiséret előreláthatólag költséggel jár, a szükséges költségelőleggel is ellátandó. A költségelőleg elszámolása az »Őrs-gazdászatkezelési utasítás« szerint történik.

Felügyelet a fogolyra őrkiséret közben.

70. §.

Az őrkiséret csendőr a kísérendőt mindenkor megfelelő közelből kövesse, oly célból, hogy őt netaláni szökési kísérlet esetében azonnal utolérhesse; de avval beszélgetésbe, vagy más közlekedésbe sohasem bocsátkozzék.

Az őrkiséret tartama alatt a fogoly szakadatlanul szemmel tartandó és minden szökési kísérlete megakadályozandó; arra jogosított hatósági személy kivételével, senkinek sem szabad megengedni, hogy a fogolyhoz közeledjék, vele szóba álljon, jelek által vagy másképen közlekedjék; különösen megakadályozandó

az, hogy a fogoly tettes társakkal vagy részesekkel beszéljen vagy ilyenekkel jelek útján vagy másképen érintkezzenek.

A szintén a csendőr felügyelete alatt és lehetőleg elkülönített helyiségben végzendő étkezésnél a fogolynak kést és villát használni és szeszes italt élvezni nem szabad.

A csendőr ne tűrje, hogy a fogoly útközben bárki által tettelegesen vagy másképen bántalmaztassék, kigúnyoltassék vagy szidalmaztassék.

A fogolynak természeti szükségét szintén csak a csendőr jelenlétében és lehetőleg elkülönített helyiségben szabad végeznie.

Arra is ügyeljen az őrkisérő járőr, hogy a fogoly öngyilkosságot el ne kövessen.

Ha a fogoly kivételesen csak *egy* csendőr által kísértetik, a mi azonban veszélyes egyéneknél, a menyire lehet, kerülendő, akkor az őrkisérő csendőr részéről fokozott vigyázat szükséges.

Fogolykiséret vasuton vagy gőzhajón.

71. §.

A 69. §-ban említett egyének őrkisérésekor a karabélynak és a lovas csendőrök forgó pisztolyának töltve kell lennie.

Vasuton és hajón csak a karabélytárban legyenek töltények, a szurony pedig közvetlenül a vasuti kocsiba felszállás előtt a hüvelybe rejtendő; a vasuti kocsiról leszálláskor pedig a szurony feltűzendő és ugyanakkor, valamint a hajóból való kiszálláskor, egy töltény az adogatóba teendő.

Az őrkiséret az őrkisérendővel vasuton és hajón, ha csak lehetséges, külön kocsiszakaszban, illetőleg hajórészen, de mindenesetre a többi utasoktól elkülönítve foglaljon helyet.

Őrkisérendő foglyok megbilincselése.

72. §.

Az őrkisérendő foglyok megbilincselésére nézve a 36. § rendelkezései mérvadók; oly foglyok azonban, kik az átadó hatóság vagy parancsnokság által »különösen veszélyeseknek« jeleztettek, őrkiséret közben mindenkor megbilincselendők.

Több fogoly kísérése.

73. §.

Ha az őrkiséretre több fogoly kísérése bizatik, akkor különösen arra kell tekintettel lenni, hogy a foglyok egymástól lehetőleg elkülönítettessenek és a közöttük való összebeszélés mindenképen megakadályoztassék.

Eljárás menetképtelen fogolylyal.

74. §.

Ha a fogoly útközben azt állítja, hogy az utat gyalog folytatni képtelen, akkor ez a legközelebbi helyhatóságnak bejelentendő és a fogoly lehetőleg orvosi vizsgálat alá vonandó, a további intézkedés pedig, a körülményeknek megfelelően, a hatósággal egyetértőleg teendő meg.

Fogolykiséret közben orvosi segélynyújtás és elhelyezés.

75. §.

Ha a fogoly útközben megbetegszik, a megkívántató elővigyázat mellett, lehetőség szerint orvosi se-

gélyben részesítendő. Meghálás szükségének esetében a fogolynak megfelelően biztos elhelyezése és őrzése céljából a kellő intézkedések megteendők és mindkét esetben a községi előljárással egyetértőleg és annak közreműködése mellett kell eljárni.

Örkiséret segélykérése.

76. §.

Ha útközben előre nem látott bajok fordulnának elő és az örkiséret a továbbszállítás biztosságára nézve aggodalomba ejtetnék, a legközelebbi község előljárássága, megbízható emberek kirendelése által nyújtandó, megfelelő támogatás iránt megkeresendő.

Fogolykiséret a legközelebbi őrsig, vagy valamely hatóságig. A fogoly-átadás módja.

77. §.

Ha a fogoly az átvevő csendőrök (csendőr) által, csak a legközelebbi csendőr-őrsig kísérendő, akkor az örkiséret az állomáson való megérkezéskor követlenül az örslaktanyába megy, a hol azután a fogolynak, tárgyaknak stb. átadása, a kísérőlevél alapján, eszköz-
lendő és az átvevő őrsparancsnok az átvételt úgy ezen okmány külzetén, valamint a szolgálati könyvecskében is, az átadó járőrvezetőnek (csendőrnek) bizonyítani tartozik.

Ha pedig a fogoly valamely bíróságnak vagy más hatóságnak adandó át, az örkiséretnek mindjárt megérkezésekor közvetlenül az illető hatósághoz, illetve annak fogdahelyiségéhez kell vonulnia, a hol az átadás az első bekezdésben előirt módon történik.

A foglyok és holmijuk átvételét ily esetben a fogházfelügyelő, vagy az átvételre hivatott más közeg tartozik igazolni.

Az őrkiséret az átadás megtörténte után, ha más meghagyása nincsen, a legrövidebb úton állomáshelyére bevonul és előljáró parancsnokságának jelentést tesz.

Fogoly holmijának felügyelése és a hatóság által kiszolgáltatót tárgyak átadása.

78 §.

Az őrkisérő csendőrök a foglyok holmijára is felügyelni tartoznak.

Azt, hogy a foglyok útközben akár ruhaneműeket, akár bármily más tárgyakat eladjanak, elajándékozzanak, elcseréljenek, eldobjanak vagy megsemmisítsenek, vagy bármi idegen tárgyat magukhoz vegyenek, nem szabad megengedni.

Ha a foglyoknak, az idő viszontagsága elleni oltalmul a hatóság által köpenyek, takarók, vagy más effélék adattak, az őrkiséret ezen tárgyak jókarban tartásáról gondoskodni és azokat a foglyok átadásakor szintén átadni tartozik. Ha azonban az őrkiséret a magyar korona országainak határain túlmege, ezen tárgyak ott, a hol a foglyok valamely más állambeli hatóságnak vagy őrkiséretnek adatnak át, ennek visszaküldés végett, elismervény mellett, szintén átadandók; ha pedig az átadó őrkiséret azon helyre, a hol az ily tárgyakat átvette, szállítási eszközön tér vissza és az átvevő hatóság vagy őrkiséret nem kéri a tárgyaknak a fogolynál való ideiglenes meghagyását, ezen tárgyak a fogolytól elveendők és az átadó hatósághoz visszaszállítandók.

A csendőrség által letartóztatott foglyok kísérése,

79. §.

A csendőrségnek őrkisérés végett átadott egyénekkel való elbánás tekintetében a 69–78. §§-ban előírtak, hasonszerűen alkalmazandók akkor is, ha a csendőr (járőr) felhívás, megkeresés, nyomozó levél vagy elfogató parancs folytán, vagy saját kezdeményezéséből elfogott vagy saját őrsén őrkisérés végett átvett egyént kísér a bírósághoz, más hatósághoz vagy csendőr őrsparancsnoksághoz.

A csendőr-járőr által saját kezdeményezéséből elfogottak ruháinak és tárgyainak átvizsgálására nézve a 122. §. rendelkezései mérvadók.

Ha ilyenkor az elfogott egyén azt kívánja, hogy saját költségén vasúton, hajón vagy kocsin szállítsák, ezen kívánsága, ha a költséget azonnal fedezni bírja, teljesítendő; feltéve, hogy ez nem mutatkozik bármi okból aggályosnak és az elfogó, illetve az őrkisérő járőr egyéb szolgálati teendőivel megegyeztethető.

Foglyok őrzése.

80. §.

Foglyok ideiglenes őrzésére és bírósági főtárgyalásokhoz szolgálattételre csendőrök csak *kivételesen*, szükség esetében és csak rövid időtartamra alkalmazhatók és pedig foglyok ideiglenes őrzésére csak akkor, ha veszélyes büntettesekről van szó.

Ha a csendőrre foglyok őrzése bízatik, akár rendes fogdában, akár pedig más helyiségben, akkor általa a katonai fogoly őrségekre nézve a m. kir. honvédségi Szolg. szab.« I. rész 80. §-ában foglalt határozványok a lehetőséghez képest betartandók

Különösen nem szabad senkinek sem megengedni, hogy a bíróság vagy illetékes más hatóság engedélye vagy az arra hivatott hatósági egyén jelenléte nélkül, valaki a fogolyhoz belépjen, vagy vele az ajtón vagy ablakon át beszélgessen; épp oly kevésbé szabad irás útján vagy jelek, intések, pillantások stb által való értekezést tűrni.

A csendőr bármilynemű, a fogolyörzés közben tett észleleteit, valamint a fogolynak minden hozzája intézett kérelmét és kívánságát, mihelyt azt őrhelyének elhagyása nélkül teheti, különben pedig felváltása után, a hatóságnak tudomására hozni tartozik; de a csendőrnek a fogolylyal beszélgetésbe bocsátkozni soha nem szabad.

Toloncz-szállitmány kísérése.

81. §.

Toloncz-szállitmánynak — és pedig csak *nagyobb csoportnak* — örkisérését a csendőrség csak a vasuti vagy hajó-állomástól a legközelebbi községig teljesíti az esetben, ha erre a szakasz-parancsnokságtól külön meghagyást kap.